Súd:	Okresný súd Martin
Spisová značka:	5C/43/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	5717211034
Dátum vydania rozhodnutia:	02. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Nora Zátopková
ECLI:	ECLI:SK:OSMT:2018:5717211034.5

Rozhodnutie

Okresný súd Martin sudkyňou JUDr. Norou Zátopkovou v právnej veci žalobcov: v rade 1) H.. A. A., X.. XX.XX.XXXX, v rade 2) J. A., X.. XX.XX.XXXX, v rade 3) H.. C.. V. A., X.. XX.XX.XXXX, Y. L. XXX XX L. - G., L. Č.. XXX, všetci právne zastúpení AK JUDr. Silvia Tatarková s.r.o., IČO: 36 868 108, so sídlom Martin, Škultétyho 472/10 proti žalovaným: v rade 1) J. Š., samostatne podnikajúca fyzická osoba, IČO: 32 230 648, miesto podnikania MPČĽ 2175/49, 977 01 Brezno, právne zastúpený AK JUDr. Jakub Mandelík s.r.o., IČO: 47 234 318, so sídlom Heydukova 12, 81108 Bratislava, v rade 2) KOOPERATÍVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom 816 23 Bratislava, Štefanovičova 4, právne zastúpený JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Vajnorská 55, 83103 Bratislava, doručovacia adresa: Hlboká cesta 7, 81105 Bratislava, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní v rade 1/, 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni v rade 1/ sumu 11000 euro, žalobcovi v rade 2/ sumu 7000 euro, žalobcovi v rade 3/ sumu 7000 euro do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého zo žalovaných.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcov v rade 1/ až 3/ zamieta.

III. Žalobkyňa v rade 1/ má nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania voči žalovaným v rade 1/ a 2/ z prisúdenej sumy 11000 euro v plnej výške; žalobcovia v rade 2/ a / majú nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania voči žalovaným v rade 1/ a 2/ z prisúdenej sumy každý 7000 euro v plnej výške. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia žalobou podanou dňa 12.9.2017 žiadali žalovaných v rade 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu žalobkyni v rade 1/ vo výške 16500 euro a žalovaným v rade 2/ a 3/ v sume po 10000 euro.
V písomne podanej žalobe uviedli, že žalobkyňa v rade 1/ je manželkou a žalobcovia v rade 2/ a 3/ sú synovia po neb. J. A., X.. X.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX o 21,15 hod. na Klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice Martin v dôsledku utrpenia mnohopočetných zranení v komplexe nezlučiteľných so životom (polytraumatizmus). Uvedené zranenia boli dôsledkom toho, že dňa 22.7.2015 v čase okolo 11,34 hod. viedol počas pracovnej cesty zamestnanec E. E., X.. XX.XX.XXXX nákladné motorové vozidlo značky Tatra 815 ev.č.L., pričom išlo o zamestnanca zamestnávateľa J. Š., samostatne podnikajúcu fyzickú osobu, v pravom jazdnom pruhu po ceste č.I/65 po Ulici Jesenského v Martine v úseku tejto cesty s tromi jednosmernými jazdnými pruhmi. Pri predchádzaní cyklistu J. A., jazdiaceho pri pravom okraji vozovky v rovnakom smere jazdy v dôsledku toho, že nezachoval dostatočný bočný odstup od predchádzaného cyklistu, došlo k zachyteniu predchádzaného bicykla pravou bočnou stranou nákladného motorového vozidla, pričom v dôsledku straty stability došlo k pádu cyklistu J. A. z bicykla, ktorý bol následne prejdený zadnými

kolesami nákladného motorového vozidla, pričom cyklista J. A. sa zachytil na palivovej nádrži na pravej strane nákladného motorového vozidla. Šofér motorového vozidla na takto vzniknutú situáciu včas nezareagoval zastavením vozidla a s tým pokračoval v jazde, v dôsledku čoho sa J. A. neudržal a spadol na vozovku, po čom došlo k prejdeniu jeho dolných končatín zadnými kolesami nákladného motorového vozidla, následkom čoho utrpel zranenia, ktorým podľahol. Vodič motorového vozidla E. E. bol na základe opísaných okolností uznaný za vinného Trestným rozkazom Okresného súdu v Martine sp.zn. 2T/2/2016 zo dňa 26.2.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.3.2016 z dôvodu, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti, uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods.1, ods.2 písm.a/ Trestného zákona.

2. V dôsledku smrti J. A. došlo k neprimeranému zásahu do osobnostných práv žalobcov v rade 1/ až 3/, keď manžel a otec žalobcov v dôsledku dopravnej nehody utrpel zranenia, ktorým následne v nemocnici podľahol. V súvislosti s úmrtím manžela a otca žalobcov došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov, chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Z objektívneho hľadiska je strata člena rodiny neodčleniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Manželstvo žalobkyne v rade 1/ a jej zosnulého manžela bolo harmonické, vzájomne sa podporovali, plánovali budúcnosť. Spolu vychovávali dvoch synov, pričom v dôsledku dopravnej nehody došlo k nezvratnému a náhlemu ukončeniu tohto spolužitia. Taktiež vzťahy žalobcov v rade 2/ a 3/ a neb.otca bol založený na vzájomnej podpore, láske. Obaja synovia k otcovi vzhliadali, otec im pomáhal v bežnom aj pracovnom živote, pričom po jeho náhlej smrti napriek tomu, že obaja synovia sú už dospelí, musia sa zaobísť bez každodennej prítomnosti a pomoci svojho otca, ktorý bol pre nich veľkým vzorom. Tragická udalosť v podobe dopravnej nehody manžela a otca strán sporu zmenila od základu ich životy, keďže sa jednalo o blízku osobu, ktorej stratou všetci členovia rodiny pociťujú bolesť a prázdnotu. Bola narušená celistvosť rodiny, zasiahnuté do súkromného rodinného života žalobcov. Následky, spočívajúce v smrti manžela a otca sú neodstrániteľné, trvalé, pričom ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Na základe uvedeného žalobcovia sú fyzickými osobami, ktorých osobnostné práva boli porušené.

3. Nárok, uplatnený zo strany žalobcov a jeho právne posúdenie, je vzhľadom na jednoznačné sociálne, morálne a citové väzby usmrteného príbuzného a žalobcov nutné podriadiť pod zákonné ustanovenia Zák.č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa žalobcov pasívna vecná legitimácia žalovaného v rade 1/ je preukázaná zmluvným vzťahom, ktorý v čase dopravnej nehody existoval medzi zamestnávateľom J. Š. a jeho zamestnancom E. E., ktorý zapríčinil dopravnú nehodu. Držiteľom motorového vozidla Tatra 815 ev.č.L. bol v čase dopravnej nehody J. Š. a mal uzatvorenú so žalovaným v rade 2/ Zmluvu o povinnom zmluvnom poistení č.6572572247/9. Za nemajetkovú ujmu, spôsobenú žalobcom spôsobená zamestnávateľ zamestnanca, ktorý zapríčinil dopravnú nehodu, nakoľko sa jedná o zamestnávateľa a prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená smrť J. A., pričom k nehode došlo počas jazdy, kedy boli vykonávané plnenia pracovných povinností. Vodič motorového vozidla Tatra 815 ev.č. L. E. E., nie je osobou, ktorá je povinná uzavrieť poistnú zmluvu, tou je len držiteľ motorového vozidla, zapísaný v dokladoch vozidla ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, čiže vlastník motorového vozidla, alebo jeho prevádzkovateľ, v tomto prípade J. Š.. Takáto povinnosť vyplynula pre neho z ustanovenia § 3 ods.1 Zák.č.381/2001 Z.z..

4. Podľa žalobcov pasívna vecná legitimácia žalovaného v rade 2/ vyplynula zo Zák.č.381/2001 Z.z. s prihliadnutím na účel tohto zákona v zmysle povinného zmluvného poistenia. Tento zákon v § 15 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi, alebo voči obidvom súčasne (solidárne). Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia z poisteného škodcu a to vo výške, v akej za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťovateľa plniť je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Právny vzťah medzi žalobcami a žalovaným v rade 2/ je založený osobitným Zákonom č.381/2001 Z.z. (§ 15). Z poistenia zodpovednosti má poistený právo ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla, a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu § 4 ods.2 citovaného zákona a podľa presných podmienok okrem iného náhradu škody na zdraví a nákladoch pri usmrtení. Pasívna vecná legitimácia žalovaného v rade 2/ je preukázaná zmluvným vzťahom, t.j.

Zmluvou o povinnom zmluvnom poistení č. 6572572247/9 na motorové vozidla Tatra 815 ev.č.L., ktorá v čase dopravnej nehody existovala medzi J. Š. - žalovaným v rade 1/ a žalovaným v rade 2/.
Zodpovednosť žalovaného v rade 2/ podľa žalobcov je daná okrem uvedeného aj tým, že je prevádzkovateľom motorového vozidla (§ 427 ods.1 a 2 Občianskeho zákonníka), teda zodpovednosť je na princípe subjektívnej a objektívnej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu bez zreteľa na zavinenie. Zodpovednosť v zmysle ustanovenia § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka je koncipovaná ako zodpovednosť objektívna, preto žalovaný v rade 1/ zodpovedá za nemajetkovú ujmu (škodu), spôsobenú prevádzkovaním motorového vozidla a majúcu pôvod v prevádzke motorového vozidla. Žalovaný v rade 2/ ako poisťovňa - poisťovateľ rizík, aj za túto skupinu prípadov škôd v dôsledku zásahov do osobnostných práv fyzických osôb, má povinnosť plniť v zmysle § 15 ods.1 Zák.č.381/2001 Z.z.. Je teda daná jeho pasívna vecná legitimácia v konaní, keďže k poistnej udalosti došlo. Povinnosť k plneniu žalovaného v rade 2/ na základe uzatvoreného poistenia však žalovaného v rade 1/ jeho zodpovednosti nezbavuje a tak je daná povinnosť plniť ich oboch, aj keď u každého z nich založená na inom právnom základe. Povinnosť žalovaných vyplýva z povahy plnenia a plynie možnosť súdu uložiť inú ako povinnosť solidárnu. S poukazom na ustanovenie § 15 Zák.č.381/2001 Z.z. je poškodený oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo pri poisťovateľovi. Znamená to, že poškodený si môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo poisťovateľovi alebo obidvom naraz.

5. Podľa žalobcov pojem škoda tak, ako je uvedený v Zák.č.381/2001 Z.z. je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv žalobcov - pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný, rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia za škodu, spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Žalobcovia uviedli, že slovenský právny poriadok jednoznačne definuje pojem škoda z hľadiska občiansko-právnych nárokov. Na druhej strane však treba zobrať do úvahy, že pre právne posúdenie predmetnej otázky nemožno vychádzať výhradne z definície zákona o povinnom zmluvnom poistení. Je nevyhnutné zaoberať sa týmto pojmom z hľadiska komunitárneho práva, ktoré chápe škodu ako majetkovú, ale aj nemajetkovú ujmu. Žalobcovia poukázali na rozhodnutia Európskeho súdneho dvora, rozhodnutia súdov SR vrátane Ústavného súdu SR.
Na základe zásahu do osobnostných práv žalobcov si títo uplatnili nemajetkovú ujmu a to žalobkyňa v rade 1/ vo výške 16500 euro a žalovaní v rade 2/ a 3/ vo výške každý po 10000 euro.

6. Žalovaný v rade 1/ sa k žalobe vyjadril písomne dňa 13.10.2017, kde uviedol, že s obsahom žalobného návrhu nie je dostatočne preukázaná citová ujma zapríčinená protiprávnym správaním vodiča nákladného motorového vozidla zn. Tatra 815, ev.č.L., E. E., ktorý bol v čase dopravnej nehody v pracovno-právnom pomere k žalovanému v rade 1/. Je nesporné, že úmrtie fyzickej osoby nepriaznivo zasiahne do života pozostalých, avšak žalobcovia nepreukázali na podporu svojich tvrdení prakticky žiadne dôkazné prostriedky. Žalobcovia neodsvedčili v akej miere bola znížená ich dôstojnosť alebo vážnosť spoločnosti, akú negatívnu reakciu vyvolalo úmrtie J. A. v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí. Žalovaný v rade 1/ sa domnieval, že v prípade traumy žalobcov sa jedná o „bežný“ prejav zo straty blízkej osoby. Pokiaľ by súd po hmotnoprávnej stránke skonštatoval opodstatnenosť nároku, namietol výšku peňažnej kompenzácie za nemajetkovú ujmu. Tieto sumy by mali byť predmetom ďalšieho dokazovania.
Podľa právneho názoru žalovaného v rade 1/ nie je možné takéto paušalizovanie súm, ktoré požadujú žalobcovia. Výška náhrady by mala okrem vytrpenia ujmy zohľadňovať aj ekonomické možnosti žalobcov a žalovaného v rade 1/. Výšku nárokov považoval za neprimeranú s ohľadom na vek zosnulého. Žalobcovia v rade 2/ a 3/ sú plnoletí, nie sú odkázaní na výživu zo strany nebohého otca. Podľa druhej a tretej vety § 5 ods. 1 Zák.č.215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie poškodenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ako komparačnú pomôcku pri určení výšky odškodnenia poukázali na citované ustanovenie zákona s tým, že poškodení by mali nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy (380 euro x 50 = 19000 euro). Pokiaľ majú právo na odškodnenie viacerí, uvedená suma sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. Samotný inštitút odškodnenia nemajetkovej ujmy je výnimočný právny inštitút. Jeho účelom je poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch avšak len vtedy, ak by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka, a to najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť spoločnosti, k čomu podľa názoru žalovaného v rade 1/ nedošlo. Naviac vodičovi E. bol Trestným rozkazom

Okresného súdu Martin uložený trest odňatia slobody v trvaní dva roky s podmienečným odkladom 3 rokov a tiež trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel vo výmere 7 rokov, čo je nepochybne satisfakciou za neoprávnený zásah do súkromnej sféry žalobcov. S poukazom na ustanovenia § 4 ods.2 písm. a) a § 4 ods.4 Zák.č.381/2001 Z.z. žalovaný v rade 1/ uviedol, že dňa 12.12.2012 uzavrel ako poistník so žalovaným v rade 2/ ako poisťovateľom poistnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Z uvedeného dôvodu má žalovaný v rade 1/ v súlade s § 4 ods.4 citovaného zákona, legitímne právo očakávať, že v prípade škodovej udalosti budú finančné nároky poškodených uzavreté, uhradené práve z povinného zmluvného poistenia. Hoci v § 4 ods.2 písm. a) citovaného zákona absentuje výslovne znenie „o náhrade nemajetkovej ujmy“, zo záväzku lojálnej spolupráce v zmysle článku 4 ods.3 zmluvy o fungovaní EÚ vyplýva okrem iného povinnosť nositeľov verejnej moci prijímať v rozsahu ich právomoci opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na dosiahnutie predpokladaného cieľa smerníc. Žalovaný v rade 1/ poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu III Us 666/2016 zo dňa 11.10.2016 a domnieval sa, že slovenský právny poriadok pripúšťa náhradu nemajetkovej ujmy v rámci eurokonformného výkladu § 4 ods.2 písm. a/ Zák.č.381/2001 Z.z.. Podľa žalovaného v rade 1/ pod pojem škoda, podľa § 4 ods.2 písm. a) citovaného zákona je preto nutné subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv. Žalovaný v rade 1/ sa domáhal, aby súd po vykonanom dokazovaní žalobu voči nemu v celom rozsahu zamietol a priznal plnú náhradu trov konania. Pokiaľ súd skonštatuje oprávnenosť uplatnených nárokov žalobcu, žalovaný v rade 1/ sa domáhal, aby na náhradu nemajetkovej ujmy bol zaviazaný žalovaný v rade 2/.

7. Žalovaný v rade 2/ sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 20.10.2017, kde uviedol, že v tejto právnej veci nie je daná pasívna legitimácia žalovaného v rade 2/ pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ žalobcovia argumentujú tým, že poisťovateľ je povinný uhradiť nemajetkovú ujmu v zmysle ustanovenia § 4 ods.2 písm. a) Zák.č.381/2001 Z.z. v spojení s ostatnými citovanými ustanoveniami uvedeného zákona má zato, že eurokonformný výklad, je judikatúrou a právnou teóriou prekonaný a Zák. č.381/2001 Z.z. taxatívne určuje, čo sa rozumie za škodu pre účely tohto zákona. Nestotožnil sa s argumentáciou žalobcov v celom rozsahu a pokiaľ ide o eurokonformný výklad, mal zato, že nie je možné opierať argumentáciu ani o prekonanie rozsudok súdneho dvora Európskej Únie zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12. Poukázal na obsah rozhodnutia Európskeho súdneho dvora s tým, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa ma vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistného za škodu, upravuje vnútroštátne právo, uplatniteľné v spore vo veci samej.
Žalovaný v rade 2/ zastával názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktoré je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia a preto dožadovať sa úhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému v rade 2/ nie je správne. S poukazom na to, že slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, tieto pojmy striktne odlišuje. Podľa ustanovenia § 2 ods.2 písm. a) Zák.č.381/2001 Z.z. má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. V prípade usmrtenia poškodeného majú rodinní príslušníci poškodeného nárok na náhradu nákladov na výživu a nákladov spojených s pohrebom, a to vychádzajúc z ustanovení Občianskeho zákonníka. Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistení upravených v § 4 uvedeného zákona, preto žalobca nemá nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného v rade 2/ a to ani po vydaní rozhodnutia ESD C22/2012, nakoľko uvedené rozhodnutie je záväzné len inter partes a vzhľadom na odlišné rozhodné právo, ktoré je aplikovateľné v danej veci ho nemožno použiť ako argumentáciu v prejednávanej veci. Žalovaný v rade 2/ vo výklade a právnom posúdení nároku na nemajetkovú ujmu zastával právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný v rade 2/ tak isto poukázal v svojom vyjadrení na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, kde ako najvyššia súdna autorita v podmienkach Slovenskej republiky opakovane bol vyslovený názor, že nemajetková ujma ako taká nie je krytá ustanovením § 4 ods.2 Zák.č.381/2001 Z.z. Žalovaný v rade 2/ ďalej uviedol, že spoločnosť Kooperatíva poisťovňa a.s. nie je pasívne legitimovaným subjektom v spore z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti . Predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, čo svojimi rozhodnutiami potvrdil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Žalovaný v rade 2/ upriamil pozornosť súdu aj na tú skutočnosť, že aby sa súd stotožnil s argumentáciou žalobcov, že nemajetková ujma je krytá poistením v súlade s § 4 ods.2 Zák.č.381/2001 Z.z. nakoľko sa jedná o škodu, pričom sami žalobcovia hovoria v žalobe o náhrade škody. V takom prípade by pri uplatňovaní nárokov z predmetnej škodovej udalosti voči žalovanému v rade 2/ bolo potrebné vychádzať z ustanovení § 106 ods.1 a ods.2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú subjektívnu premlčaciu lehotu v prípadoch náhrady škody. Pokiaľ by bol nárok posudzovaný ako náhrada škody, bola by žaloba podaná po uplynutí subjektívnej premlčacej doby, preto v súlade so zásadou právneho istoty žalovaný v rade 2/ vzniesol námietku premlčania.

8. Súd nariadil vo veci pojednávania, na ktorých vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, resp. ich právnych zástupcov, listinnými dokladmi a to pripojeným spisov Okresného súdu v Martine sp. zn. 2T/2/2016, výpisom zo Živnostenského registra J. Š., výpisom zo Živnostenského registra spoločnosti Kooperatíva poisťovňa a.s., evidenčnou kartou vozidla Tatra 815, zápisnicou o výsluchu obvineného E. E., zápisnicou o výsluchu svedka B. Š., záznamom dopravnej nehody, poistnou zmluvou č.XXXXXXXXXX, úmrtným listom J. A., sobášnym listom, rodnými listami žalovaných v rade 2/ a 3/, fotografiami žalovaných v rade 2/ a 3/ pripojených do spisu a zistil nasledovný skutkový stav:

9. V konaní bolo nesporne zistené, že dňa 22.7.2015 bol zranený J. A., ktorý následne zraneniam podľahol dňa 25.7.2015. K dopravnej nehode došlo v čase, keď J. A. ako cyklistu predchádzalo motorové vozidlo zn. Tatra 815, ev.č.L., pričom vodič uvedeného vozidla nezachoval dostatočný bočný odstup od predchádzaného cyklistu, došlo k jeho zachyteniu a následne zraneniu. Vodič motorového vozidla E. E. bol uznaný za vinného Trestným rozkazom Okresného súdu v Martine sp. zn. 2T/2/2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 29.3.2016. Vodič motorového vozidla E. E. bol zamestnancom žalovaného v rade 1/ a v čase jazdy vykonával plnenie pracovných povinností. Držiteľom predmetného motorového vozidla v čase dopravnej nehody bol J. Š., žalovaný v rade 1/, ktorý mal uzatvorenú so žalovaným v rade 2/ poistnú zmluvu č.XXXXXXXXXX/X. Skutočnosti, týkajúce sa priebehu dopravnej nehody prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorým došlo k dopravnej nehode, boli v konaní nesporné. Žiadna zo strán sporu nespochybnila uvedené skutočnosti.
Zodpovednosť žalovaného v rade 1/ bola daná tým, že bol prevádzkovateľom riadeného motorového vozidla ako prevádzkovateľ v súlade s ustanovením § 427 ods.1 a 2 Občianskeho zákonníka niesol zodpovednosť za vzniknutú škodu. Odhliadnuc od výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy žalobcami v tomto konaní žalovaný v rade 1/ namietal výšku peňažnej kompenzácie za nemajetkovú ujmu. Žiadal zohľadniť možnosti žalobcov i žalovaného v rade 1/.

10. Pri posudzovaní aktívnej legitimácie žalovaného v rade 1/ bolo nesporné, že žalovaný v rade 1/ svoju pasívnu legitimáciu v konaní spochybnil, ale táto vyplynula z ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka, kedy k dopravnej nehode došlo motorovým vozidlom žalovaného v rade 1/.

11. Pokiaľ išlo o pasívnu legitimáciu žalovaného v rade 2/, tento trval na tom, že nie je v konaní pasívne legitimovaný a poukazoval na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a to rozhodnutie sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, sp.zn. 3Cdo/301/2016 zo dňa 31.3.2016, v ktorých najvyšší súd zaujal stanovisko, že žalovaný v rade 2/ nie je pasívne legitimovaný v konaní v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy. Zhodne strany sporu poukazovali aj na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-22/2012 F. P. J. K. J.F., L. P..

12. Pri svojom rozhodovaní o posúdení nároku žalobcov vo vzťahu k žalovanému v rade 2/ súd vychádzal z nasledovného:
Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nie len ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkovej povahy na základe výslovného znenia zákona akými sú napríklad bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 Občianskeho zákonníka), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje v zmysle škody (inej než materiálnej) aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť s porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujmám i materiálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Podľa právnej úpravy poistenia občiansko-právnej zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č.72/166/EHS, Smernica č.90/232/EHS, Smernica č.2000/26/EHS) sú členské štáty Európskej únie povinné prijať všetky primerané opatrenia, zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, obvykle sa nachádzajúcich na jeho území, bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd, a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia

cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. V súlade s týmto cieľom sa úpravou povinného poistenia občiansko-právnej zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel okrem iného vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví, spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča, vyplývajúce z prevádzky vozidla (článok III. ods.1 Smernica č.72/166/EHS, článok I. Smernice č.90/232/EHS), a aby bolo zaručené poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu, alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poistiteľovi zodpovednej osoby, pričom podľa citovaných smerníc sa za poškodeného považuje akákoľvek osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu následkom dopravných nehôd, oprávnená na náhradu odškodného pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu, spôsobenú motorovými vozidlami (článok I.ods.2 Smernice č.72/166/EHS).
S použitím eurokonformného výkladu pojmom „náhrada škoda, škoda na zdraví“ v ustanoveniach Zák.č.381/2001 Z.z. (§ 4 ods.1, § 4 ods.2, § 4 ods.4 a § 15 ods.1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma, spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods.2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods.2 písm.a/ Zák.č.381/2001 Z.z..
Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods.2 a 3 Občianskeho zákonníka teda má spadať do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel podľa Zák.č.381/2001 Z.z..

13. Uvedený záver je možno ustáliť aj z rozhodnutia Súdneho dvora C-22/2012, v ktorom tento konštatoval, že „pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistného za škodu upravuje vnútroštátne právo, uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu (bod 47.rozsudku), keďže rôzne jazykové verzie článok I.ods.1 druhej smernice v podstate používajú pojem „ujma na zdraví“ ako aj pojem „osobná ujma“, treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že tieto pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ a pripomenúť, že uvedené ustanovenia smernice sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, ktorý je uvedený v bode 47. tohto rozsudku. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách, určených v článku I.ods.2 z druhej smernice (bod 55.rozsudku).
Súdny dvor rozhodol, že článok III.ods.1 Smernice rady 72/166/EHS z 24.4.1972 a článok I.ods.1 a 2 druhej Smernice rady 84/5/EHS z 30.12.1983, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a rady 205/14/ES z 11.5.2005 a článok I. prvý odsek tretej Smernice rady č.90/232/EHS z 14.5.1990 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenej blízkym osobám obetí, usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, uplatniteľné v spore vo veci samej.

14. Uvedeným sa zaoberal aj Ústavný súd, ktorý vyslovil právny názor v svojom rozhodnutí, publikovanom v Uznesení US č.III US/666/2016 zo dňa 11.10.2016, ktorý spočíva v tom, že pojem „škoda“, použitý v Zák.č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne komfortným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (materiálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom v maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. V tomto prípade išlo o zásadný výklad najvyššej súdnej autority Slovenskej republiky, ktorou je Ústavný súd SR a to ústavný výklad ustanovení § 4 ods.2, § 15 Zák.č.381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v spojitosti s § 11 až 13, § 444 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného súd pri svojom rozhodovaní vyvodil, že je daná pasívna legitimácia žalovaného v rade 2/, voči ktorému smeroval nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy.
Je nesporné, že stranami sporu predovšetkým na strane žalovaného boli predložené rozhodnutia aj Najvyššieho súdu SR, ktoré zaujali iný názor, ako bol ustálený v rozhodnutí Ústavného súdu SR pokiaľ išlo o pasívnu legitimáciu žalovaného v rade 2/, avšak ústavný súd legitímne urobil eurokonformný výklad

daného právneho problému a z tohto hľadiska bolo možné z neho vychádzal a v zmysle uvedeného aj rozhodnúť.

15. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena, prejavov osobnej povahy.

16. Podľa ustanovenia § 13 ods.1, 2, 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods.1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

17. V ďalšom sa súd zaoberal posúdením výšky nemajetkovej ujmy, ktorú si uplatnili žalobcovia v rade 1/ až 3/.
Hoci aktuálna súdna prax i právna teória považujú za náležité občiansko-právne sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby (spočívajúci napríklad aj v usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode), priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zatiaľ neboli dostatočne jasne ustálené ani (aspoň) základné medze v rámci ktorých by sa mala pohybovať výška tejto peňažnej náhrady. Súd na základe svojich úvah posudzoval aj verdikt Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade F. proti Slovenskej republike, kedy sťažovateľke bola priznaná nemajetková ujma v sume 25000 euro, pričom neoprávneným zásahom (nekonaním štátnych orgánov, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k nezabráneniu trestného činu) do osobnostných práv p. F. bolo zasiahnuté usmrtením jej oboch maloletých detí v tej dobe vo veku päť a jeden rok. Dotknuté rozhodnutie bolo možné zvoliť za určité východisko aj z toho titulu, že kategória nemajetkovej ujmy v rodinných, emocionálnych vzťahoch je prakticky nedosiahnuté bližšie vymedzenie všeobecných kritérií. Takmer každá (aj maximálne) racionálna a logická úvaha totiž môže byť interpretovaná rozlične, možno až protichodne, resp. opačne. Napríklad nedá sa nič namietať proti konštatovaniu, že hodnota usporiadaného rodinného života resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím alebo usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch. Uvedené konštatovanie však automaticky neznamená, že súvisiace výška náhrady za nemajetkovú ujmu je prakticky z hľadiska hornej hranice neobmedzená. Rovnako možno z daného konštatovania dedukovať, že nevyčísliteľnosť vedie k záverom o „nulovom“ základnom východisku. V zmysle uvedeného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v prípade F. za zásah do práva na súkromie, zahŕňajúce právo na rodinný život, bola 25000 euro. Išlo pritom o zásah, spočívajúci v absolútnom rozvrátení a deštrukcii rodinného života menovanej, nakoľko došlo k súčasnému úmrtiu jej dvoch detí, ktoré boli zastrelené ich otcom, ktorý následne spáchal samovraždu.
V prejednávanej veci súd zohľadnil, že pri dopravnej nehode došlo usmrtením manžela a otca žalobcov k úplnému znemožneniu naďalej napĺňať vzťah ako rodiča a dieťaťa, tak aj vzťah manžela. Z výpovedí žalobcov bolo možné ustáliť, že vzťahy v rodine boli veľmi vrúcne, intenzívne. Zo strany žalovaných nebola preukázaná ani spochybňovaná pravdivosť tvrdení žalobcov, týkajúcich sa rodinných vzťahov.
Ďalšou skutočnosťou, ktorou sa riadil súd pri úvahe, v akej výške je možné priznať žalobcom nemajetkovú ujmu bolo aj to, že podľa druhej a tretej vety § 5 ods.1 Zák.č.215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi „ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom.
Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že silné sociálne, morálne, kultúrne a citové putá, vytvorené v rámci súkromného a rodinného života nebohého J. A. a žalobcov v rade 1/ až 3/ boli takým závažným a neodvrátiteľným spôsobom narušené, že nebolo možné uvažovať len o morálnej satisfakcii. Ako vyplynulo z výpovedi žalobcov v rade 1/ až 3/ pocit úzkosti, smútku, straty, možnosť viesť s neb. rodinný život viedli k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb aj v rámci ich existujúcej rodina. Žalobkyňa v rade 1/ žila v manželstve s nebohým v čase, keď opustil rodinu 27.rokov. Žalovaný v rade 2/ a 3/ boli v uvedenom období plnoletí, žalovaný v rade 3/ ešte navštevoval školu. Žalobkyňa v rade 1/ stratila možnosť viesť s nebohým manželom osobný, rodinný život, vychovávať s ním ďalej svoje deti. Žalovaní v rade 2/ a 3/ ako deti nebohého sa museli vysporiadať so stratou otca a ako aj tým, že nebudú s ním môcť počítať na vážnych rodinných udalostiach, s jeho účasťou na promóciách, svadbách, narodeninách a podobne.

Pri určení výšky nemajetkovej ujmy voľnú úvahy ohľadne výšky tejto nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do práva na rodinný život je len veľmi ťažko zdôvodňovať konkrétnejšími východiskami a závermi než „odhadom na spravodlivom základe“.

18. Námietku premlčania, vznesené žalovaným v rade 2/ nepovažoval súd za dôvodnú. Premlčacia doba začala v danom prípade plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárok podľa ustanovenia § 13 ods.2 a 3 Občianskeho zákonníka, nejde o škodu ako takú, preto sa na ňu nevzťahujú ustanovenia § 106 Občianskeho zákonníka o premlčaní. Použitie ustanovenia § 4 dos.2 písm.a/ Zák.č.381/2001 Z.z., resp. § 427 Občianskeho zákonníka sa uplatňuje len pri určení osoby, zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby, vyvolanej osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov, resp. ide o nárok, vyplývajúci z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Predpoklady zodpovednosti sa však posudzujú podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka, kedy je potrebné aplikovať trojročnú premlčaciu dobu, ktorá v danom prípade žalobcom vo vzťahu k uplatneniu nároku voči žalovanému v rade 2/ neuplynula v čase podania žaloby. Tak, ako už bolo konštatované v prejednávanej veci, žalobcovia s nebohým tvorili plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami bez akýchkoľvek patologických čŕt. Utrpeli citovú ujmu, spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, šoku zo smrti nebohého. Podľa názoru súdu žiadna forma morálneho zadosťučinenia v danom prípade nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo porušené zisteným zásahom s neodstrániteľnými následkami. Účelom finančného zadosťučinenia samozrejme nie je kompenzovať poškodeným stratu nebohého. Účelom je do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy poškodených - žalobcov, preto za primerané súd považoval priznať náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v rade 1/ sumu 11000 euro, žalobcov v rade 2/ a 3/ po 7000 euro. Výška nemajetkovej ujmy takto stanovená by mala zodpovedať všetkým citovaným zákonným ustanoveniam a bola uvedená úvahou súdu na spravodlivom základe. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcov zamietol.

19. Právo žalobcov na zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovaným v rade 1/ a 2/ vzniklo z rozličných právnych dôvodov, preto nejde o žalovaných o spoločný záväzok (solidaritu) podľa § 511 ods.1 Občianskeho zákonníka, preto nebolo rozhodnuté o povinnosti nahradiť priznanú nemajetkovú ujmu žalobcom spoločne a nerozdielne. Súd rozhodol tak, že v prípade plnenia jedného zo žalovaných v rozsahu tohto plnenia zaniká povinnosť plnenia druhého žalovaného.

20. O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 255 ods.2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd prizná náhradu trov konania podľa úspechu vo veci. Žalobcovia boli v konaní pred súdom prvej inštancie plne procesne úspešní, čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu, preto súd priznal žalobcom náhradu trov konania z prisúdenej sumy avšak v plnej výške. Podľa ustanovenia § 262 ods.2 Civilného sporového poriadku o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, ktorý ho vydal.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.